

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní umělecká škola, Brno, Charbulova 84

Charbulova 84, 618 00 Brno

Identifikátor školy: 600 003 213

Termín konání inspekce: 16. – 18. září 2003

Čj.:	15-1005/03-11024
Signatura:	ol2kx501

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v hudebním a výtvarném oboru vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v hudebním a výtvarném oboru vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve výuce výtvarného a vybraných předmětů hudebního oboru (hra na klavír a dechové dřevěné nástroje)

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní umělecká škola (ZUŠ) je příspěvkovou organizací zřizovanou Jihomoravským krajem, se sídlem Žerotínovo náměstí 3/5, 601 82 Brno. Jedná se o čtyřoborovou ZUŠ. V době konání inspekce měla celkem 413 zapsaných žáků, z toho 189 v hudebním, 123 v tanečním, 66 ve výtvarném a 35 v literárně-dramatickém oboru. Počet žáků respektuje stanovenou kapacitu školy. Na základě projeveného zájmu dětí a personálních a materiálních podmínek ZUŠ vyučuje škola v letošním školním roce v hudebním oboru hru na klavír, keyboard, akordeon, housle, kytaru, zobcovou a příčnou flétnu, klarinet, lesní roh, tubu, bicí nástroje a zpěv. Veškerá výuka probíhá ve kmenové budově školy. Odloučená pracoviště nejsou zřízena.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Personální podmínky školy jsou ve sledovaných oborech s ohledem na respektování požadavků na odbornou a pedagogickou způsobilost učitelů celkově velmi dobré. Výuku zajišťuje 16 pedagogických pracovníků. Z toho 14 působí v hudebním a 2 ve výtvarném oboru. Všichni splňují podmínky odborné způsobilosti požadované příslušnou právní normou a pouze jeden z nich (výtvarný obor) nemá příslušnou odbornost doplněnou o požadované pedagogické vzdělání. Ředitel školy efektivně využívá vhodného složení pedagogického sboru. Při stanovení skladby úvazku respektuje odborné profesní předpoklady učitelů z pohledu jejich nástrojové profilace. V ojedinělých případech, kdy někteří pedagogové učí vzhledem k potřebám školy i hru na jiný nástroj, jedná se o nástroj příbuzný a děje se tak s přihlédnutím k jejich schopnostem a zkušenostem.

Škola má po organizační stránce vytvořeny potřebné podmínky pro svoji efektivní činnost a bezproblémový chod. Funkční *Organizační a Vnitřní řád Základní umělecké školy, Brno, Charbulova* přehledně řeší otázky organizačního uspořádání ZUŠ, jejího provozu a organizace výuky. Organizační struktura je vzhledem k menšímu počtu pracovníků jednoduchá. Vedení školy tvoří ředitel a jeho statutární zástupkyně. Jako funkční poradní orgány slouží pedagogická rada a předmětové komise. Rada školy zřízena není. Prostřednictvím uvedených dokumentů a konkrétně stanovených pracovních náplní jsou jasné vymezeny kompetence a povinnosti vedení školy a všech jejích pracovníků. Přenos informací vůči zaměstnancům školy je účinně zabezpečen obvyklými prostředky (pedagogické rady a provozní porady, plány práce, informativní nástěnka).

Pracovní kolektiv je stabilizovaný. Při vedení pedagogických i nepedagogických pracovníků usiluje ředitel o udržení a prohlubování příznivé pracovní atmosféry a dobrých mezilidských vztahů. Vytváří tím podmínky pro úspěšné naplňování poslání ZUŠ. Preferuje demokratický styl řízení založený na participaci pracovníků na činnosti a rozvoji školy. Promyšleně využívá odborných kvalit pedagogů. Vytváří příznivé podmínky pro jejich uplatnění. Podporuje další vzdělávání učitelů a jejich účast na dostupných, vzhledem k potřebám školy přínosných akcích v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Plánování v oblasti lidských zdrojů je cílevědomé. Směřuje k přirozenému omlazování pedagogického sboru. Důraz je kladen na odbornost a nástrojovou profilaci vyučujících vzhledem k potřebám ZUŠ. Kontrolní činnost v uplynulém školním roce probíhala operativně. Směřovala k úvodní orientaci a seznámení nového ředitele (ve funkci od 1. září 2002) s kvalitou práce jednotlivých pracovníků. Kontrolní zjištění byla projednávána bezprostředním rozhovorem, hospitační záznamy nebyly vedeny. Pro letošní školní rok má vedení školy vytvořen funkční plán kontrolní činnosti, čímž jsou vytvořeny předpoklady pro systematickou a účinnou kontrolu.

Hodnocení a sebehodnocení kvality práce zaměstnanců probíhá průběžně ústní formou. Ředitel školy usiluje o vytváření podmínek a prostoru pro diskusi a sebehodnocení zaměstnanců. Pro motivující stanovení nadtarifních složek mzdy slouží kritéria hodnocení, se kterými byli všichni zainteresovaní seznámeni.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům mají celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní umělecká škola sídlí v starší jednopatrové budově, která původně sloužila jiným účelům a pro potřeby ZUŠ byla následně uzpůsobena. Celý interiér školy je funkčně a esteticky upraven. Prostředí je kulturní, čisté a pro výchovně-vzdělávací práci podnětné. Přes omezené prostorové zázemí se promyšleným a efektivním využíváním stávajících prostor daří vytvořit základní materiální podmínky pro činnost ZUŠ. Pro výuku hudebního oboru má škola vzhledem k počtu vyučovaných žáků potřebný počet tříd a koncertní sál, který současně slouží pro výuku tanečního oboru. Přestože jsou některé učebny dosti malé a z akustického hlediska nejsou optimální, jsou pro výuku funkčně uzpůsobeny a vybaveny. Potřebám individuální výuky tak v zásadě vyhovují. Méně vhodné jsou však již z prostorového hlediska pro výuku kolektivních předmětů. Nejproblematičtější je materiální zázemí výtvarného oboru. Pro jeho činnost je vymezena pouze jedna učebna, která svými nedostatečnými prostorovými dispozicemi neumožňuje vytvořit odpovídající pracovní a psychohygienické podmínky vzdělávání. Rovněž absence vhodných skladovacích a úložných prostor je citelná.

Základní vybavení školy potřebnými nástroji, učebními pomůckami a didaktickou audiovizuální technikou je zajištěno. Třídy jsou vybaveny z prostorových důvodů většinou pianiny. V tanečním sále, ve kterém se uskutečňují veřejné koncerty školy, je k dispozici klavírní křídlo. Škola vlastní a podle potřeby žákům také zapůjčuje některé další hudební nástroje. Učitelé mají k dispozici dostatečné množství potřebného notového materiálu. Výtvarný obor je zabezpečen pouze základními nezbytnými pomůckami a materiálem. Jeho materiální zázemí je skromné.

Materiálnímu zabezpečení výuky věnuje ředitel školy potřebnou pozornost. Sleduje efektivitu využívání stávajících materiálních zdrojů. V *Plánu činnosti na školní rok 2003/2004*

stanovuje prioritní cíle v oblasti materiálně-technického zabezpečení školy. V rámci reálných možností ZUŠ se snaží o další zkvalitňování podmínek výuky.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům jsou celkově dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vyučované obory

Základní umělecká škola je čtyřoborová. Poskytuje základy uměleckého vzdělání v hudebním, výtvarném, tanečním a literárně-dramatickém oboru.

Vyučované obory jsou v souladu se zařazením do sítě škol.

Ve své činnosti škola vychází z platných učebních dokumentů ZUŠ. V hospitovaných nástrojích (klavír, dřevěné dechové nástroje) bylo zjištěno respektování požadavků závazných učebních plánů pro ZUŠ č. j. 18 418/95 v individuální výuce hry na nástroj. V plném rozsahu nejsou však tyto plány naplňovány v případě přidružených předmětů komorní a souborová hra a hudební nauka. Výuku komorní a souborové hry, doprovodu... z celkového počtu 29 žáků hry na klavír (kteří ji mají učebními plány stanoveny) ji skutečně navštěvuje 15 žáků. V dřevěných dechových nástrojích je výuka tohoto předmětu zajištěna u všech žáků. V případě hudební nauky je pravidelná docházka zabezpečena u 32 ze 46 žáků.

Výuka výtvarného oboru je plánována a realizována v souladu s požadavky upravených a v současnosti platných učebních plánů č. j. 18 455/2002-22.

V dodržování platných učebních osnov hudebního oboru č. j. 11 393/81-35 a výtvarného oboru č. j. 15 865/2000-22 nebyly zjištěny nedostatky. Pedagogická dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Výuka sledovaných nástrojů v hudebním oboru není u části žáků v souladu s učebními dokumenty. Výuka výtvarného oboru je v souladu s učebními dokumenty.

Ředitel školy sleduje v rámci kontrolní činnosti naplňování učebních osnov a vyhodnocuje zjištěný stav. Jako účinný nástroj pro sledování plnění učebních dokumentů slouží analýza výsledků komisionálních postupových zkoušek.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Rozvrh hodin nebyl v době inspekce ještě ustálen. Při jeho tvorbě učitelé vycházejí vstříc potřebám žáků. Kvalitně sestavený školní řád jasně stanovuje pravidla studia ZUŠ. Povinnosti žáků jsou v rovnováze s jejich právy. Přenos informací vůči žákům a rodičům je dostatečně zajištěn prostředky obvyklými pro tento typ školy.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hudebním a výtvarném oboru

Hudební obor (hra na klavír, klarinet, zobcovou a příčnou flétnu)

Studijní plány, které mají učitelé vypracované ve třídních knihách, jasně vymezují vzdělávací cíle výuky. Vzhledem k nim vhodně volili učební látku, která byla přiměřená k individuálním schopnostem dětí. Z toho důvodu i výběr literatury pro jednotlivé žáky stejného ročníku byl rozdílný. U některých se pohyboval na spodní hranici pásma méně náročných skladeb platných učebních osnov.

Kvalitu sledované výuky pozitivně ovlivnila skutečnost, že všichni vyučující jsou nejen odborně a pedagogicky způsobilí pro výuku na tomto typu školy, ale zároveň převážná většina z nich vyučuje hru na nástroj v oboru své nástrojové profilace.

Učebny jsou účelně vybaveny pro výuku daného nástroje. Hra na klavír probíhá převážně na klavírním křídle. Z prostorového, ale i akustického hlediska nejsou některé učebny pro výuku na dřevěné dechové nástroje optimální. Ve výuce učitelé vhodně volili nástrojové ukázky, hru duet či doprovod žáka druhým hlasem.

Vyučující přiměřenými metodami a formami práce vedli žáky k osvojení základních instrumentálních návyků. Ve **hře na klavír** kladli důraz na uvolněný posed a postavení ruky. Od žáků požadovali celkovou uvolněnost a technickou zběhlost hry. U přednesových skladeb rozvíjeli muzikální projev, požadovali správné dynamické dimenze a rozdíl mezi melodickým a doprovodným hlasem. Neopomínali vlastní ukázky hry problémových míst a metodicky vedli žáky, jak postupovat při domácí přípravě. Ve **hře na dřevěné dechové nástroje** kontrolovali uvolněný postoj, brániční dýchání, správnou nátiskovou fixaci a konkrétní artikulaci. Při interpretaci studovaných skladeb požadovali od žáků dynamické rozdíly a tónovou kulturu. V ojedinělém případě nebyli žáci systematicky vedeni k samostatnému počítání. K nepřesnému dodržování metra žákem přistupoval učitel s určitou benevolencí.

Vyučující pracovali se žáky individuálním způsobem. Rozvíjeli u nich muzikální projev, který byl založen na dobrém technickém zvládnutí zvoleného nástroje. Někteří pedagogové svým osobitým přístupem motivovali žáky. Prohlubovali u nich zájem o studovaný nástroj.

V průběhu hodin byla sledována velmi dobrá úroveň interakce a komunikace žáků a učitelů, která se vzhledem k charakteru výuky pohybovala více v oblasti neverbální. Učitelé vhodně zařazovali relaxační chvílky, aby nedocházelo k psychickému přetěžování žáků.

Po zvládnutí dílčích úkolů byli žáci bezprostředně pochváleni a povzbuzováni k lepším výkonům. Pouze v jednom případě chyběla ze strany pedagoga důkladnější práce s chybou, kdy žák nebyl veden k rozpoznání vlastních chyb.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech hra na klavír, klarinet, zobcová a příčná flétna měly celkově velmi dobrou úroveň.

Výtvarný obor

Výuka je organizována v sedmi skupinách dětí. Probíhá pod vedením dvou pedagogů, kteří vyučují na snížený pracovní úvazek. Jedna vyučující se věnuje především práci s mladšími dětmi v přípravných ročnících, druhý učitel pracuje se staršími žáky I. stupně základního studia. Oba mají příslušnou odbornou způsobilost a dlouholeté pedagogické zkušenosti. Tato skutečnost, jak vyplynulo z provedených hospitací, dostatečně eliminuje absenci pedagogického vzdělání u jednoho z nich. Kvalitní personální obsazení výtvarného

oboru pozitivně ovlivnilo úroveň sledované výchovně-vzdělávací práce.

Výtvarné vzdělávání je plánováno v souladu s platnými dokumenty. Vyučující realizují vzdělávací proces v souladu s variantou A učebních plánů výtvarného oboru. Sledované lekce se vyznačovaly promyšlenou volbou vhodných a přiměřených výchovně-vzdělávacích cílů vzhledem k věku dětí a jejich možnostem. Úkol vyučovacích jednotek byl jasně stanoven a dětem srozumitelně a motivujícím způsobem vysvětlen.

Výuka probíhala v učebně, která svými prostorovými dispozicemi není zdaleka optimální. Citelný nedostatek místa limituje počet žáků ve vyučované skupině na minimum stanovené závaznými učebními dokumenty a výrazně omezuje možnosti vytvoření adekvátního pracovního a esteticky podnětného prostředí pro děti i pedagogy. Dobrou organizací práce a účelným využitím omezeného prostoru se dařilo s tímto problémem vypořádat. Materiální zajištění výuky potřebným výtvarným materiálem a pomůckami bylo ve vztahu k realizovaným činnostem dobré.

Příprava pedagogů na jednotlivé vyučovací lekce byla po metodické stránce promyšlená. Vyučovací jednotky měly jasný cíl a obsah. K jejich naplnění vedlo účelné řízení výuky a dobrá organizace práce vedoucí k účelnému využití vyučovacího času. Pouze opožděné příchody některých dětí, které většinou souvisely s „rozjezdem“ nového školního roku, částečně narušovaly průběh vzdělávání. V úvodní části hodin učitelé dětem výtvarné úkoly srozumitelně objasnili a přiblížili. V průběhu činnosti práci citlivě usměrňovali, aniž by nevhodným způsobem zasahovali do výtvarného projevu žáků. Vedli děti k výtvarnému experimentování a objevování. K žákům přistupovali individuálně. Poskytovali jim dostatek prostoru pro originalitu řešení výtvarných úkolů a pro rozvíjení jejich výtvarného cítění. V případě mladších dětí kladli důraz na jejich osobní prožitky, podporovali rozvoj fantazie, spontánnosti a tvůrčího experimentování. Starší žáky cílevědomě podporovali v plynulém vývoji od spontánního dětského projevu k cílevědomější tvorbě. Výuka se vyznačovala dobrou pracovní atmosférou a dodržováním psychohygienických zásad.

Učitelé dokázali žáky účinně motivovat. Cíleným výběrem pro děti přitažlivých a inspirativních námětů se jim dařilo podnítit jejich zájem o výtvarnou činnost. Aktivita a zájem o práci byly dále posilovány neformálním, vstřícným dialogem učitelů s dětmi nad jejich výtvarnými pracemi a oceněním úspěchu. Žáci pracovali se zaujetím a chutí.

Výuka se vyznačovala velmi dobrou úrovní interakce a komunikace mezi učiteli a žáky, což mělo pozitivní vliv na klima třídy a vytvářelo prostor pro dialog. Bylo pozorováno vzájemné respektování osobnosti vyučujících a jednotlivých dětí, dodržování pravidel ohleduplného chování.

Během výuky prováděly učitelé citlivé hodnocení, které mělo motivující funkci. Neopomíjeli společné závěrečné zhodnocení dosažených výsledků. Vytvářeli prostor i pro vzájemné hodnocení a sebehodnocení dětí.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výtvarném oboru měly celkově velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání jsou průběžně a pravidelně sledovány. Funkčním a pro tento typ školy charakteristickým nástrojem pro zjišťování dosahovaných vzdělávacích výsledků je posuzování a hodnocení výkonů žáků při komisionálních postupových a závěrečných zkouškách, na interních a veřejných vystoupeních ZUŠ, úspěšnost žáků v soutěžích a při talentových zkouškách ve školách s uměleckým zaměřením. Zjištěné výsledky jsou bezprostředně s učiteli ústně projednávány. Písemně nejsou analýza a rozbor výsledků vzdělávání podchyceny.

Škola se zúčastňuje soutěží hudebních oborů ZUŠ. Její dva žáci se v uplynulém školním roce úspěšně umístili v okresním kole hry na dechové dřevěné nástroje (dvakrát 1. místo) a v krajském kole (1. a 2. místo). Úspěšný byl i výtvarný obor. V celostátní soutěži „Cena Itálie 2002“ získala jedna žákyně 2. cenu a jedna obdržela zvláštní uznání.

Dobré výsledky zaznamenali žáci výtvarného oboru při talentových přijímacích zkouškách k dalšímu studiu s výtvarnou profilací. Za poslední tři roky bylo šest žáků přijato ke studiu na střední výtvarné školy a jeden ke studiu výtvarné výchovy na pedagogické fakultě.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené ve zřizovací listině jsou v souladu s dokladem o zařazení do sítě škol.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Jihomoravského kraje schválená zastupitelstvem dne 21. června 2001 pod č. j. 16/21
2. Rozhodnutí, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. 24 701/2001-21 s účinností od 21. 6. 2001 ze dne 19. září 2001
3. Výkazy žáků a vyučovacích hodin za školní rok 2003/2004 (hudební a výtvarný obor)
4. Katalogy o průběhu studia v hudebním a výtvarném oboru
5. Rozvrhy hodin hospitovaných učitelů v hudebním a výtvarném oboru
6. Třídni knihy pro individuální a skupinovou výuku v hospitované výuce ve školním roce 2003/2004
7. Protokoly o komisionálních zkouškách ve školním roce 2002/2003
8. Školní řád
9. Záznamy z jednání pedagogické rady
10. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků školy v hudebním a výtvarném oboru
11. Výroční zpráva o činnosti ZUŠ Brno, Charbulova 84 za školní rok 2002/2003
12. Konceptní záměry pro období 2003 – 2006
13. Plán činnosti na školní rok 2003/2004
14. Plán kontrol na školní rok 2003/2004
15. Organizační řád ZUŠ Brno, Charbulova 84
16. Vnitřní řád ZUŠ Brno, Charbulova 84
17. Kriteria pro stanovení nadtarifních složek mzdy

ZÁVĚR

Z hlediska naplňování požadavků na odbornou a pedagogickou způsobilost učitelů disponuje škola kvalifikovaným pedagogickým sborem, což spolu s efektivním řízením a využíváním jeho odborného potenciálu vytváří velmi dobré předpoklady pro úspěšné naplňování cílů a poslání základního uměleckého školství.

Materiálně-technické zázemí sledovaných oborů je rozdílné. Pro výuku hudebního oboru má škola potřebný počet tříd a koncertní sál. Přestože jsou některé učebny dosti malé, potřebám individuální výuky v zásadě vyhovují. Vybavení oboru potřebnými nástroji, učebními pomůckami a audiovizuální technikou je dobře zabezpečeno. Výrazně horší je situace ve výtvarném oboru. Jediná učebna s nedostatečnými prostorovými dispozicemi v podstatě neumožňuje vytvořit odpovídající pracovní a psychohygienické podmínky vzdělávání. Rovněž vybavení učebními pomůckami a výtvarným materiálem je pouze základní a dosti skromné.

Ve sledované výuce hudebního a výtvarného oboru se příznivě projeví odborné a pedagogické předpoklady vyučujících. Jejich metodicky promyšlená a systematická práce měla pozitivní vliv na efektivitu výchovně-vzdělávacího procesu a jeho výsledky. Metody a formy práce byly ve většině hospitovaných lekcí efektivní, adekvátní k stanoveným výchovně-vzdělávacím cílům a vedly k jejich naplnění.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jiří Kachlík	Jiří Kachlík, v.r.
Členové týmu	Mgr. Jiří Brauner	Jiří Brauner, v.r.

Ve Vyškově dne 17. října 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 17. 10. 2003

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Antonín Gál	Antonín Gál, v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Nádražní 7, 682 01 Vyškov. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobry
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2003-11-11	12-1113/03-952
Zřizovatel	2003-11-11	12-1113/03-952

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány